

Rába György versei

Háború után

A ház hamvába guggol, régen kihűlt az ágyú,
kiégett már a lélek, a vad, perzselni vágyó,
a halál hidegen az arcunkba lehelt,
tavasz jött, nyár, míg ajkunk körül a fagy letelt;
a kormos fegyverekre, a harci szekerekre
szemérmetlen vörösbeigy pattan, könnyelmű cinke, —
nyujtja gémberedett tagját, a közös tüztől
főláll, kiben ma újra a napok gondja füstöl
s kinek szívét gorombán törte a háború,
asztalra hajtja súlyos fejét az őszhajú.
A csönd barátja, még sem vagyok elégedett,
úntan számlálom a jövőendő éveket:
mikor a kés alatt a testünk jajgatott,
nem hallhattuk, amit a lélek hallatott,
csavargómódra élve, majd elheverve resten
kongó téren, deres mezőn engesztelen, —
jóllakva, kiben a mindenség titka fáj,
nem nyughatik sehol.
Naponta vétkezel, világ,
és lassan álmodol.

Halak és farkasok

Mint oktalan, fényes halak,
úgy kezdtem életem,
suhantam vastag jég alatt,
mélán, közönyösen.
S tanultam, nekem a világ,
világom mit üzent —
a jégen át fák, paloták
tükröztek odalent,
és pikkelyemmel rákokat
surolva, tört hajót,

megtudtam, mily korlátokat
 szabott ki a való...
 Árván vergődtem, félszegen
 s bölcs fajtám gyúlt körém,
 oktatgatott a fővenyen,
 hogy mi a hal-erény
 s bár vad uszonyom tördelem
 a sziklák vállain,
 bevéreznek s bevérezem
 ma is még társaim.
 Így éltem én, ártatlanul,
 napjaim, mint a víz,
 de testemre hinár szorul
 és pusztulásba visz,
 bár tisztán kezdtem, tudhatod,
 vérzön, egy oduban,
 úgy végzem, mint a farkasok,
 szennyben, magányosan.

1944, november

Krumplik, sült tökök, tört kancsók között
 zsákként ledőlve szót szóba fűzök
 s míg ballag künn november vad szelében
 katona, bujdosó, tán vándor éppen,
 gázolva kráterben, szőlőszemekben,
 döglött lovakban, lágy tehénszemetben,
 egzecírozom csodás fababáim,
 meg ne örüljek a világ csodáin, —
 a bombazajban bábszínházat játszom,
 hogy legalább e suta katonákon
 lehessen meg az én akaratom:
 legmélyebb pincéidben bolygva, szép szabadság,
 fuldoklom és vakoskodom
 s csak ámulok, hogy vetné szertesét,
 úntan, elundokított teste börtönét
 állat, növény és ember.

Csak tudnék élni gyermeki hitemmel!
 Hetedik hónapja, hogy iszonyú
 kötelét rámdobta a háború,
 már végkép s én csak reszketek
 emberségemben úzva, nyúzva
 a szörnyű kínok, nyomások, ingerek
 súlya alatt, míg émelyedetten
 ki nem lököm torz vemhemet
 a végzetes kilencedikben.

(A halmon túl ágyúk dörögnek
 és sűrűn visszadöng a szív,
 veti ki összegyűlt
 szennyét, mocskát, mint soha máskor,
 mint vulkán vagy mint tenger áradáskor.)

Elmondhatom
 e tiszta, hideg hajnalon,
 fázzván, vastag árnyékomba heverve,
 féltő apaként gondoltam a rendre:
 pipás öregre, lapdázó fiúra,
 szántó parasztra, fonó asszonyokra,
 füstölgő gyárra, forgó kalapácsra,
 tollra, kapára és újra meg újra
 kenyérre, borra, míg a banda csősznép
 botja a rácson túlra kergetett, —
 innen nézem hazám kertjének őszét,
 hogy a törvény s a jog,
 mint römlött gyümölcs puffan le a porba.
 Hiába dús a termés, ha a fa rothadott.

Csittulj el szív, szívem,
 hasztalan lázadoznál,
 erősb érvet te sem
 találhatsz a vashól valóknál.
 Hadd nézzem hát, hogy főznek a kopasztott
 fák tövében szilvát a tót parasztok,
 hadd nézzem el, szívemben megnyugodva,
 hogy hull a fény szelíd, deres hajukra
 s a falura, mely megvetvén a földit,
 a füst szárnyán az égbe készülődik.